

NAČRTOVANJE ODZIVA NA NARAVNE NESREČE

*Primerjalna analiza izzivov, prednosti in pomanjkljivosti sodelovanja med
področji načrtovanja in odziva na naravne nesreče*

Copyright: die.wildbach

Delovna skupina Naravne nesreče Alpske konvencije (PLANALP)

Mandat 2019–2020

ALPENKONVENTION
CONVENTION ALPINE
ALPSKA KONVENCIJA
CONVENZIONE DELLE ALPI

1. UVOD

Delovna skupina Naravne nesreče Alpske konvencije (PLANALP) je izdelala primerjalno analizo izzivov, prednosti in pomanjkljivosti med področji načrtovanja in odziva na naravne nesreče. Na tem informativnem listu so povzeta ključna sporočila, podrobni podatki pa so na voljo v [celotnem poročilu](#).

Za uspešno obvladovanje tveganja, ki ga predstavljajo naravne nesreče, so poleg dejavnosti za preprečevanje njihovega nastanka in dejavnosti za zmanjševanje njihovega vpliva potrebne tudi učinkovite priprave na odziv na naravne nesreče, ki vključujejo vzpostavitev dobrega sodelovanja med disciplinami, organizacijami in ravnmi.

Načrtovalci odziva na naravne nesreče pripravijo načrte ukrepanja na vseh ustreznih ravneh: nacionalni, regionalni in lokalni. Načrti ukrepanja morajo upoštevati lokalno znanje, obstoječe materialne in človeške vire in dokumentacijo o preteklih dogodkih.

Strokovnjaki za obvladovanje tveganja naravnih nesreč s svojim strokovnim znanjem in razumevanjem procesov nastanka in razvoja naravnih nesreč lahko bistveno prispevajo k oblikovanju ustreznih načrtov ukrepanja, prav tako pa z njimi tako sami kot njihove organizacije veliko pridobijo, saj je s takimi načrti ustvarjen pomemben del celote obvladovanja tveganja naravnih nesreč.

V zadnjih dveh letih se je skupina PLANALP osredotočila na področje načrtovanja kot pomemben del preventivnih dejavnosti pri obvladovanju tveganj naravnih nesreč, s posebnim poudarkom na sinergijah in izzivih v alpskem prostoru. Splošni cilj je približati teorijo (načrtovanje) in prakso (odziv) ter ju bolj povezati. Uspešno sodelovanje med odgovornimi za načrtovanje in odgovornimi za preventivo, pripravljenost ter odziv na naravne nesreče imajo pomembno vlogo pri celovitem obvladovanju nesreč. Osrednje vprašanje študije je bilo, v kolikšni meri lahko odgovorni za preventivo, pripravljenost ter odziv na naravne nesreče podpirajo načrtovalce in prispevajo k uspešnosti njihovega dela.

2. OVNE INFORMACIJE

V pripravljalni fazi študije je bilo opredeljenih pet kategorij, ki so se pokazale kot posebej pomembne in v nekaterih primerih potrebne izboljšav, da bi tako okrepili sodelovanje med področji načrtovanja ter preventive, pripravljenosti in odziva na naravne nesreče:

- razpoložljivost in dostopnost podatkov,
- obveščanje in komuniciranje o tveganjih,
- kakovost organizacijskih struktur,
- materialna sredstva,
- človeški viri.

Predpostavka študije je bila, da se mora strokovno znanje čim bolj prenesti v uporabne praktične ukrepe in informacije. Pri pripravi študije so bili upoštevani družbeni vidiki in demografska struktura (starost, spol, posebne potrebe).

Za uresničitev teh ciljev je PLANALP imenoval projektni konzorcij, ki so ga sestavljali avstrijski Osrednji inštitut za meteorologijo in geodinamiko (ZAMG), Avstrijski raziskovalni center za gozdove (BFW) in Univerza v Leobnu (Montanuniversität Leoben). Konzorcij je opredelil relevantne nevarnosti naravnih nesreč (plazovi/ledeni plazovi, gozdni požari, poplave, pobočni masni premiki), na katere se je bilo treba osredotočiti v študiji. Uporabljen je bil pristop mešanih metod: prvi del je obsegal kvantitativno raziskavo, da bi ugotovili obstoječe stanje glede izzivov, prednosti in slabosti, značilnih za naravne nesreče. V drugem delu so bile v skupno petih alpskih državah izvedene kvalitativne delavnice z razgovori v fokusnih skupinah.

Na podlagi dragocenih prispevkov je bilo v študiji mogoče oblikovati priporočila za dejavnosti na območju Alp, da bi tako prispevali k uspešnemu obvladovanju tveganja naravnih nesreč.

3. PRIPOROČILA

Ključna sporočila analize so:

1. Vlagati v digitalizacijo in vzpostaviti osrednjo zbirko podatkov o tveganjih za naravne nesreče.
2. Standardizirati dokumentacijo škodnih dogodkov, ki je na voljo v digitalni obliki (npr. rešitev Web-GIS) z možnostjo sledljivosti in učenja iz pridobljenih izkušenj.
3. Pripraviti posebne vremenske napovedi za majhna alpska vplivna območja, upoštevajoč spreminjanje vremenskih vzorcev zaradi podnebnih sprememb.
4. Vzpostaviti več merilnih mest za različne naravne nevarnosti (npr. pobočni masni premiki, gozdni požar).
5. Izboljšati karte za opozarjanje na nesreče.
6. Preoblikovati karte prikaza naravnih nevarnosti v interdisciplinarne karte prikaza tveganja za naravne nesreče.
7. Izboljšati sodelovanje in usklajevanje s prostorskimi načrtovalci in odločevalci na lokalni ravni.
8. Okrepiti čezmejne izmenjave znanja, izkušenj in dobrih praks med alpskimi državami.
9. Organizirati redna srečanja in sistemsko sodelovati za izboljšanje izmenjave informacij in podatkov med področjem načrtovanja in področjem odziva na naravne nesreče.
10. Organizirati usposabljanja/tečaje za prenos znanja med lokalnimi in nadregionalnimi strokovnjaki, različnimi generacijami, ustreznimi deležniki in prostovoljci.
11. Vzpostaviti in povezati mreže laikov za izboljšanje komunikacije o tveganjih.

Na tem informativnem listu so povzeta ključna sporočila in priporočila iz poročila Contingency Planning in the Area of Natural Hazards (Načrtovanje odziva na področju naravnih nesreč). Podrobne informacije so na voljo v [celotnem poročilu](#):

https://www.alpconv.org/fileadmin/user_upload/Organisation/TWB/PLANALP/PLANALP_Contingency_Planning_report.pdf

[Alpska konvencija](#) je orala ledino na svojem področju, saj je prva mednarodna pogodba, namenjena varstvu in trajnostnemu razvoju celotne gorske verige Alp. Konvencijo je podpisalo osem alpskih držav (Avstrija, Francija, Italija, Lihtenštajn, Monako, Nemčija, Slovenija in Švica) in Evropska unija, veljati pa je začela leta 1995.

Temelji Alpske konvencije so okvirna konvencija ter izvedbeni protokoli in deklaracije, ki določajo vodilna načela in okvir za nadnacionalno sodelovanje na ključnih področjih alpskega okolja, družbe in gospodarstva. Na teh temeljih si konvencija prizadeva za vzpostavitev partnerstev in medsektorskih pristopov za reševanje najbolj perečih izzivov v Alpah.

Delo v različnih oblikah opravljajo organi Alpske konvencije: alpska konferenca, ki poteka vsaki dve leti, delo pogodbenic, stalni odbor, odbor za preverjanje, številna tematska delovna telesa in stalni sekretariat. K izvajanju konvencije prispeva tudi več organizacij opazovalk.

Alpska konvencija je vodilna pri zagotavljanju trajnostnega življenja v Alpah in si prizadeva za ohranitev njihove edinstvene naravne in kulturne dediščine – zdaj in za prihodnost.

Stalni sekretariat Alpske konvencije
Herzog-Friedrich-Straße 15
A-6020 Innsbruck
Avstrija

Podružnica
Viale Druso/Drususallee 1
I-39100 Bolzano/Bozen
Italija

